

การพัฒนาแนวทางมาตรฐานคุณภาพ (Quality Standards; QS)

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

20 กันยายน 2560

ประเด็นนำเสนอ

- ที่มาของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ
- แนวทางมาตรฐานคุณภาพคืออะไร
- ประโยชน์ของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ
- กระบวนการพัฒนาแนวทางมาตรฐานคุณภาพ
- วัตถุประสงค์ของการประชุม

ที่มาของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ (1)

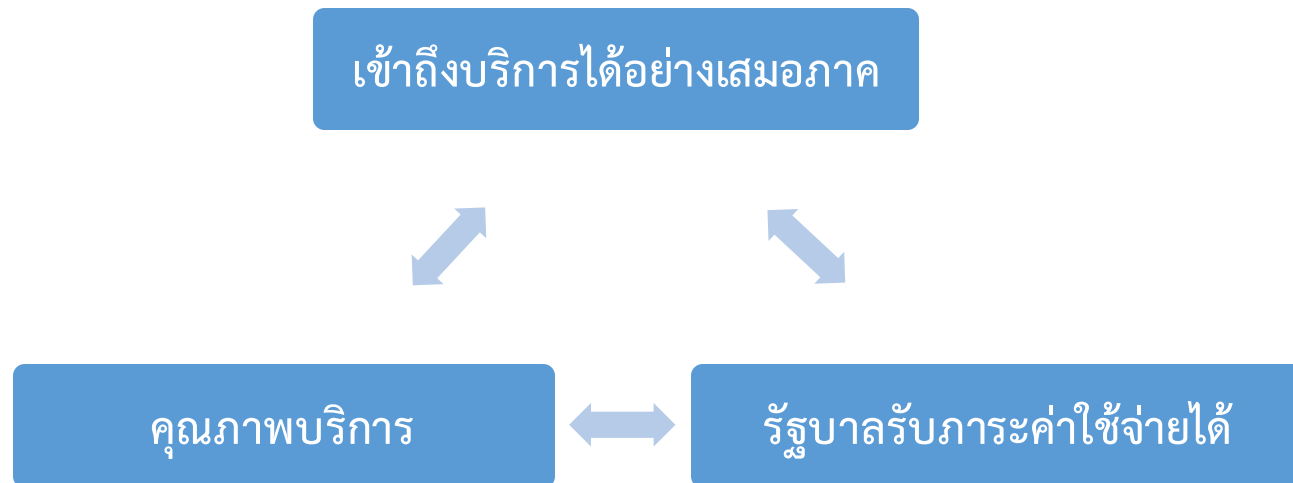
การให้บริการสุขภาพควรคำนึงถึงคุณภาพดังนี้

- ความปลอดภัย (ลดข้อผิดพลาดและอันตรายที่อาจเกิดจากการให้บริการ)
- ประสิทธิภาพ (การให้บริการบนพื้นฐานความรู้และหลักฐานทางวิชาการ)
- ประสิทธิภาพ (การให้บริการที่ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด)
- ช่วงเวลาที่เหมาะสม (ลดความล่าช้าในการให้บริการและรับบริการ)
- มีความเป็นธรรม (การให้บริการที่ไม่เลือกปฏิบัติจากลักษณะส่วนบุคคล ถิ่นที่อยู่อาศัย ลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรือเศรษฐกิจฐานะ)
- ผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (การให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและสังคมนั้น ๆ)

ที่มา: http://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/quality-of-care/definition/en/

ที่มาของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ (2)

- คุณภาพของบริการสุขภาพเป็นเครื่องยืนยันว่าประชาชนหรือผู้รับบริการจะได้ประโยชน์จากการรับบริการนั้น ๆ
- รัฐบาลหลายประเทศให้ความสำคัญกับการประเมินและการติดตามการให้บริการสุขภาพเพื่อใช้เป็นวิธีในการพัฒนาคุณภาพบริการและผลลัพธ์ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบหลักประกันสุขภาพหรือก้าวเข้าสู่ระบบหลักประกันสุขภาพ

ที่มา: Campbell et al. 2015, Mate et al. 2013, NICE International. Principles for developing clinical Quality Standards in low and middle income countries: A Guide, Version 2. June 2015.

แนวทางมาตรฐานคุณภาพ (Quality Standards; QS)

- ชุดข้อความที่กระชับ ซึ่งเสนอแนะกลวิธีในการให้บริการสุขภาพที่เป็นมาตรฐาน
- พัฒนามาจากหลักฐานทางวิชาการที่น่าเชื่อถือและมีคุณภาพสูง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน (benchmark) ของคุณภาพบริการที่พึงประสงค์ เพื่อใช้ประเมินสมรรถนะของผู้ให้บริการและปรับปรุงวิธีปฏิบัติงาน

ที่มา: NICE International. Principles for developing clinical Quality Standards in low and middle income countries: A Guide, Version 2. June 2015.

ที่มาและประโยชน์ของ แนวทางมาตรฐานคุณภาพ

การศึกษา
วิจัยทาง
คลินิก

การทบทวน
สังเคราะห์
หลักฐานทาง
วิชาการ และการ
ประเมินเทคโนโลยี
และนโยบายด้าน
สุขภาพ

แนวทาง
เวชปฏิบัติ

แนวทาง
มาตรฐาน
คุณภาพ

- การจัดทำหลักสูตร
ทางด้านการแพทย์และ
สาธารณสุข
- การวัดสมรรถนะของ
การปฏิบัติงาน
- การจัดสรรงบประมาณ
และจ่ายค่าตอบแทนผู้
ให้บริการ
- การสื่อสารเกี่ยวกับสิทธิ
ประโยชน์ของผู้ป่วย
- การตรวจสอบ
มาตรฐานการให้บริการ
- การรับรองคุณภาพ
สถานพยาบาล

ที่มา: Quality improvement: the role of evidence and institutions, 2015

หลักการสำคัญของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ

1. ชี้แนะวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice) ที่พึงประสงค์แต่สามารถดำเนินการได้จริง โดยคำนึงถึงประสิทธิผลทางคลินิก ความปลอดภัยของผู้ป่วย และประสบการณ์ของผู้ป่วย
2. พัฒนาจากข้อเสนอแนะในแนวทางเวชปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นบนหลักฐานวิชาการ และมีความน่าเชื่อถือ (บริการสุขภาพที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิผล)
3. ทำให้เกิดผลกระทบสูงสุดโดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงคุณภาพบริการในด้านที่แนวปฏิบัติยังไม่ชัดเจน มีความหลากหลาย หรือยังขาดคุณภาพ หรือแนวปฏิบัติที่ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเข้าไม่ถึงบริการสุขภาพ
4. พัฒนาด้วยกระบวนการที่มีส่วนร่วม โปร่งใส มีการอภิปรายและบรรลุข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
5. ทบทวนและทำให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักฐานทางวิชาการที่ค้นพบใหม่

ประโยชน์ของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ

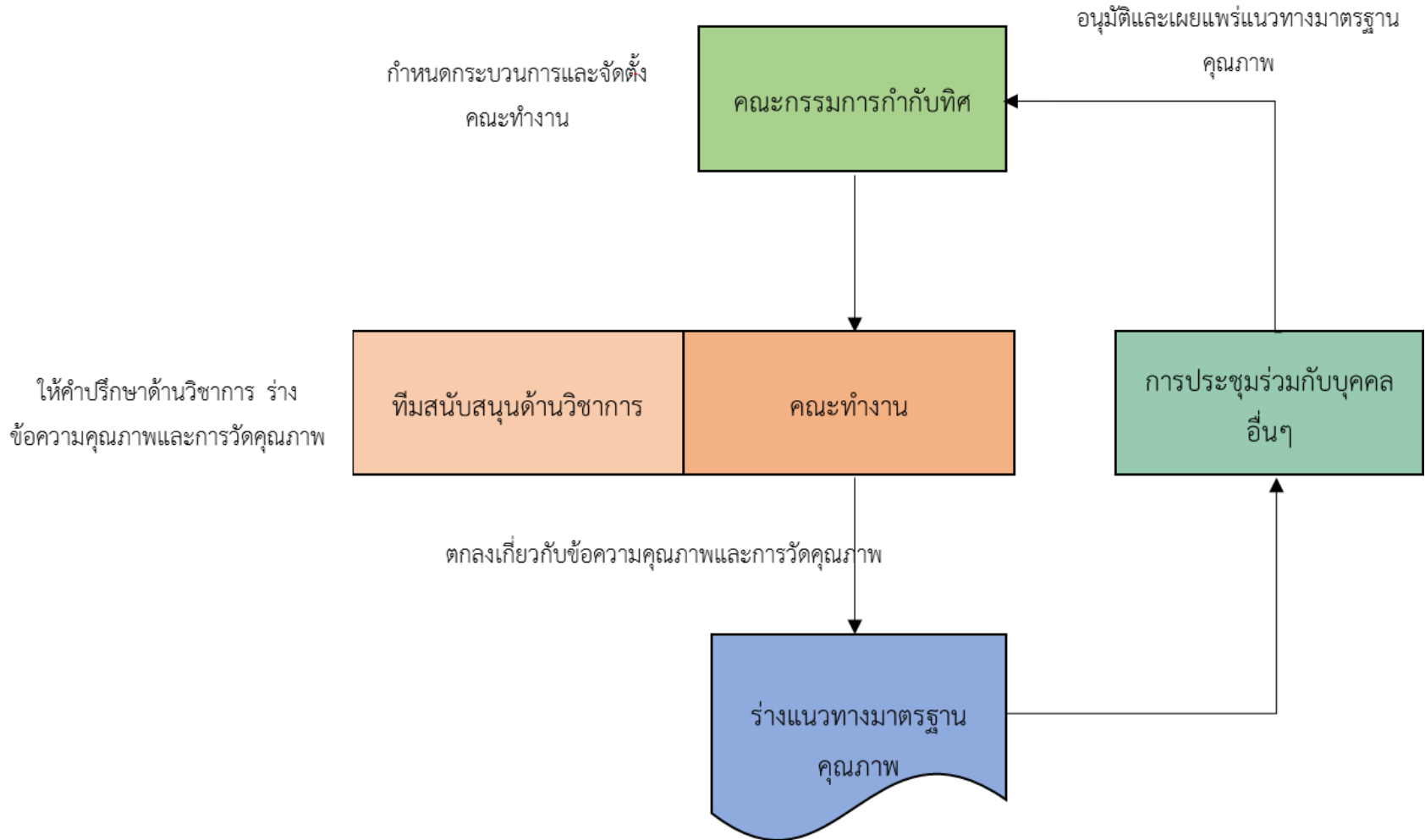
ผู้ใช้	การนำไปใช้
ผู้ปฏิบัติงาน	เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการดำเนินงานของตนเอง รวมทั้งใช้อ้างอิงกลวิธีในการปรับปรุงคุณภาพบริการ
ผู้รับบริการ	เป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพบริการที่พึงประสงค์และขอรับบริการเหล่านี้ได้ รวมทั้งช่วยให้ประชาชนมีทักษะในการดูแลสุขภาพตนเองได้ดีขึ้น
โรงพยาบาล/รพ.สต.	ใช้ติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพการบริการ
สปสช.	ประเมินคุณภาพของบริการที่ประชาชนได้รับ รวมทั้งออกแบบกลไกการจัดสรรงบประมาณตามคุณภาพบริการที่กำหนด สอดคล้องกับโครงการ QOF
กระทรวงสาธารณสุข	ติดตามและประเมินผลคุณภาพบริการของหน่วยงานภายใต้สังกัด รวมทั้งสะท้อนข้อมูลในระดับประเทศ

ขั้นตอนการพัฒนาแนวทางมาตรฐานคุณภาพและเกณฑ์ การจัดลำดับความสำคัญ

ขั้นตอน	เกณฑ์การจัดลำดับความสำคัญ
เลือกประเด็นสุขภาพ	ภาระโรค ภาระงบประมาณ คุณภาพบริการ ความเป็นธรรมและประเด็นทางจริยธรรม
กำหนดขอบเขต	สอดคล้องกับทิศทางนโยบาย และมีทรัพยากรเพียงพอ
เลือกแนวทางเวชปฏิบัติ	สอดคล้องกับขอบเขตที่กำหนด และใช้ระเบียบวิธีพัฒนาแนวทางเวชปฏิบัติที่น่าเชื่อถือ
ระบุข้อแนะนำ	สอดคล้องกับขอบเขตที่กำหนด การวัดคุณภาพมีความเป็นไปได้ ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความปลอดภัยของผู้ป่วย ผลกระทบด้านงบประมาณ คุณภาพบริการ ความเป็นธรรม และประเด็นทางด้านจริยธรรม
การจัดลำดับความสำคัญ ข้อแนะนำ	ความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความปลอดภัยของผู้ป่วย ผลกระทบด้านงบประมาณ คุณภาพบริการ ความเป็นธรรม และประเด็นทางด้านจริยธรรม

ที่มา: NICE International. Principles for developing clinical Quality Standards in low and middle income countries: A Guide, Version 2. June 2015.

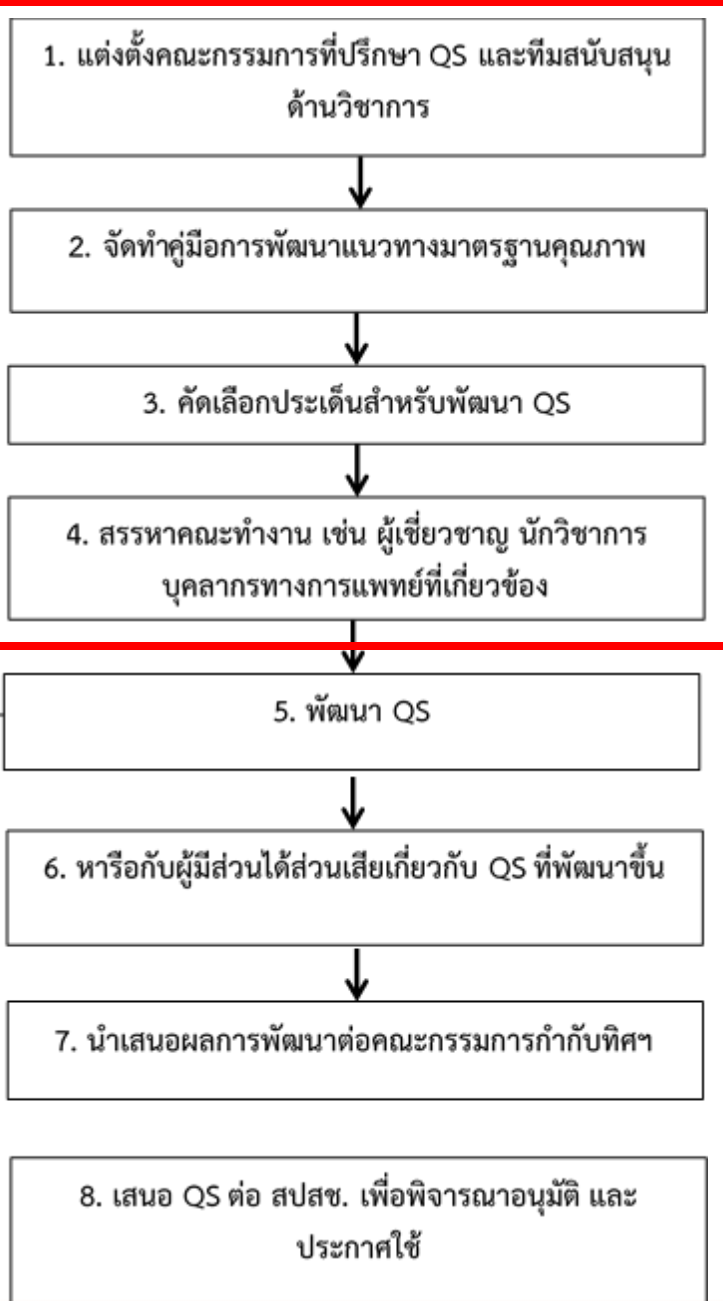
ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบทบาทหน้าที่

ที่มา: NICE International. Principles for developing clinical Quality Standards in low and middle income countries: A Guide, Version 2. June 2015.

กระบวนการพัฒนา แนวทางมาตรฐาน คุณภาพ

- ก. เลือกและประเมินคุณภาพ guideline
- ข. เลือกคำแนะนำใน guideline
- ค. ร่าง QS
 - ข้อความ
 - ตัวชี้วัด

องค์ประกอบของแนวทางมาตรฐานคุณภาพ

- ข้อความคุณภาพ (Quality statement)
- ความเป็นมาและเหตุผล (Rationale)
- การวัดคุณภาพ (Quality measures)
- นิยามศัพท์ที่สำคัญ (definition of term used)
- ผลกระทบของข้อความคุณภาพ (What the quality statement means for each audience)
- แหล่งที่มาของคำแนะนำ (Source guidance)
- แหล่งข้อมูลสำหรับวัดคุณภาพตามตัวชี้วัด (Data sources)
- ข้อควรระวังถึงในด้านสังคมและจริยธรรม (Social and equality considerations)
- การวิเคราะห์ผลกระทบด้านงบประมาณ (Budget impact analysis)

ตัวอย่างแนวทางมาตรฐานคุณภาพ ประเทศอินเดีย (1)

ข้อเสนอแนะจากแนวทางเวชปฏิบัติ

กระบวนการการป้องกันภาวะตกเลือดในหญิงตั้งครรภ์
ในระยะที่ 3 ของการคลอด

- แนะนำให้ใช้ยากระตุ้นการหดตัวของมดลูก (uterotonics) เพื่อป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอด (postpartum haemorrhage; PPH) ในผู้ป่วยทุกราย
- แนะนำการใช้ oxytocin (10 IU, IV/IM) ซึ่งเป็นยาในกลุ่ม uterotonics เป็นยาตัวแรก เพื่อป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอด
- ในกรณีที่ไม่มี oxytocin หรือผู้ป่วยไม่ตอบสนองต่อ oxytocin แนะนำให้ใช้ยา ergometrine ชนิดฉีด หรือ ยาผสม oxytocin-ergometrine หรือ misoprostol (800 mcg) ชนิดรับประทานแทนได้

ข้อความคุณภาพ

แนวทางมาตรฐานคุณภาพสำหรับภาวะ
ตกเลือดหลังคลอดสำหรับรัฐ Kerala
ประเทศอินเดีย
หญิงที่คลอดปกติทางช่องคลอดหรือผ่า
คลอดควรได้รับ oxytocin ชนิดฉีด,
ergometrine หรือ prostaglandin F2
Alfa ระหว่างการทำคลอดไหล่หรือ
ภายใน 1 นาทีหลังคลอด เพื่อป้องกัน
ภาวะตกเลือดหลังคลอดและช่วยในการ
การทำคลอดรก

ที่มา: 1) World Health Organization. WHO guidelines for the management of postpartum haemorrhage and retained placenta. Geneva: World Health Organization; 2009.

2) Vlad I, Paily V, Sadanandan R et al. Improving quality for maternal care - a case study from Kerala, India. F1000Research 2016, 5:166

ตัวอย่างแนวทางมาตรฐานคุณภาพ ประเทศอินเดีย (2)

นิยามศัพท์ที่สำคัญ

- third stage of labour: หญิงตั้งครรภ์ในระยะที่ 3 ของการคลอด เริ่มตั้งแต่หลังจากทารกคลอดจนถึงการคลอดรก
- active management of third stage of labour (AMTSL): กระบวนการการป้องกันภาวะตกเลือดหลังคลอดในหญิงตั้งครรภ์ในระยะที่ 3 ของการคลอด
- Oxytocin: ยากระตุ้นการหดตัวของมดลูก

ที่มา: Vlad I, Paily V, Sadanandan R et al. Improving quality for maternal care - a case study from Kerala, India. F1000Research 2016, 5:166

ตัวอย่างแนวทางมาตรฐานคุณภาพ ประเทศอินเดีย (3)

การวัดคุณภาพ

■ ด้านโครงสร้าง

1. หลักฐานข้อตกลงการใช้คู่มือ/แนวทางการทำงานในสถานพยาบาลสำหรับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือดในระยะที่ 3 ของการคลอด
2. มีแผนภาพแสดงลำดับขั้นตอนกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือดในห้องคลอด
3. หลักฐานของการมียา Oxytocin, Ergometrine and Prostaglandin F2 Alfa อย่างเพียงพอ
4. หลักฐานของการมีระบบการจัดเก็บยาอย่างเหมาะสม
5. หลักฐานของการมีวัสดุอุปกรณ์ในการวัดปริมาณการสูญเสียเลือด

■ ด้านกระบวนการ

สัดส่วนของหญิงคลอดบุตรได้รับยา Oxytocin, Ergometrine หรือ Prostaglandin F2 Alfa ในกระบวนการดูแลระยะที่ 3 ของการคลอด (ต่อหญิงคลอดบุตรทั้งหมด)

ตัวตั้ง: จำนวนหญิงคลอดบุตรได้รับยา Oxytocin, Ergometrine หรือ Prostaglandin F2 Alfa ในระหว่างการระยะที่ 3 ของการคลอด ในระหว่างเดือนนั้น ๆ

ตัวหาร: หญิงคลอดบุตรทั้งหมด ในระหว่างเดือนนั้น ๆ

ตัวอย่างแนวทางมาตรฐานคุณภาพ ประเทศอินเดีย (4)

การวัดคุณภาพ

■ ด้านผลลัพธ์

1. สัดส่วนของหญิงคลอดบุตรทางช่องคลอดที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือด มีการสูญเสียเลือด ≥ 500 ml. ระหว่างหรือหลังคลอด (ต่อหญิงคลอดบุตรที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือดทั้งหมด)
ตัวตั้ง: จำนวนหญิงคลอดบุตรที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือด มีการสูญเสียเลือด ≥ 500 ml. ระหว่างหรือหลังคลอด
ตัวหาร: จำนวนหญิงคลอดบุตรทางช่องคลอดที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือด (AMTSL) ทั้งหมด
2. สัดส่วนของหญิงคลอดบุตรโดยการผ่าคลอดที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือด มีการสูญเสียเลือด $\geq 1,000$ ml. ระหว่างหรือหลังคลอด (ต่อหญิงคลอดบุตรที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือดทั้งหมด)
ตัวตั้ง: จำนวนหญิงคลอดบุตรโดยการผ่าคลอดที่ได้รับกระบวนการป้องกันภาวะตกเลือด มีการสูญเสียเลือด $\geq 1,000$ ml. ระหว่างหรือหลังผ่าคลอด ยกเว้นผู้ที่มีภาวะรกเกาะต่ำ/รกงอกติด
ตัวหาร: จำนวนหญิงคลอดบุตรโดยการผ่าคลอดทั้งหมด ยกเว้นผู้ที่มีภาวะรกเกาะต่ำ/รกงอกติด

ตัวอย่างแนวทางมาตรฐานคุณภาพ ประเทศอินเดีย (5)

ผลกระทบของข้อความคุณภาพ

สถานบริการ: สร้างความมั่นใจว่าระบบการให้บริการ (ทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ และยา) มีอย่างเพียงพอและให้บริการได้ตลอดเวลา (24x7) รวมทั้งมีการชั่งตวงประมาณเลือด

ผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญ: ได้รับการสอน (Training) และปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐาน (standard protocols)

ผู้กำหนดนโยบาย และหญิงตั้งครรภ์: มีความมั่นใจว่าได้รับบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานในสถานพยาบาลดังกล่าว

ที่มา: The National Institute for Health and Care Excellence (NICE). Quality standard: Antenatal care (QS22). 2016.

การพัฒนาแนวทางมาตรฐานคุณภาพสำหรับประเทศไทย

- กระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพบริการ และมีนโยบายจัดตั้งคณะทำงานพัฒนารายการบริการ และแนวทางปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ปีงบประมาณ 2561
- วิธีการให้บริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคบางอย่าง ยังมีแนวปฏิบัติที่หลากหลายในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการใหม่ ๆ ที่ยังไม่มีแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้ผู้ให้บริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจไม่ตรงกัน
- ประชาชนไม่ทราบว่าบริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่มีคุณภาพที่ตนเองควรได้รับเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การประชุม

- เพื่อทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้นจากบริการฝากครรภ์
- เพื่ออภิปรายและระดมความคิดเห็นต่อร่างแนวทางมาตรฐานคุณภาพสำหรับบริการฝากครรภ์
- เพื่อสรรหาคณะทำงานพัฒนาแนวทางมาตรฐานคุณภาพของบริการฝากครรภ์คุณภาพ

HITAP

Follow us at

HITAP_THAI

HITAP THAI

HITAP.NET

GLOBALHITAP.NET